

ontbeerlijk. („Ordering als Socialistische Etappe“, blz. 199; vetdruk in voorgaande citaten van ons, G.). Dr van den Tempel constateert o.l. volkomen terecht in dit verband, dat „ook bij de andere groepen zich veranderingen in de opvattingen aankondigen en hij is van oordeel, dat de socialistische beweging paraat moet zijn, (nu dat is ze ook, G.) om de ontwikkeling zoveel mogelijk in de door haar gewenste richting te kunnen sturen.“ Ook juist gezien lijkt ons zijn observatie. „Vaak zijn zulke groepen, wanneer zij haar opinie wijzigen, zich van de draagwijdte daarvan niet volkomen bewust“ (a.v. blz. 210). Zo overmant de revolutie deze Ordenaars in hun slaap of orderings-roes en maakt hen tot houthakkers en waterputters van de strijdende, socialistische gemeenschap.

Ook het Personalistisch Socialisme wil evenmin als het liberalisme van enige binding aan normatief, godsdienstig gezag weten. Zijn normen liggen in de mens, diens sociale gezindheid, diens humaniteit. Dat is het wat allen bindt.

Het R.K. Solidarisme, dat zoals wij zagen kan terugblikken op een geordende samenleving in de Middeleeuwen staande onder de schutse van de Kerk met haar dienaren, hangt uit dien hoofde in sterke mate de Orderingsgedachte aan. Al begeert het geen terugkeer naar de Middeleeuwen in alles, het wil toch weer komen tot de instelling van de „Ordines“, de verschillende schappen in het bedrijfsleven, waarin, zij het ook in een aan deze tijd aangepaste vorm, het oude gemeenschapsideaal der Middeleeuwen weer vlees en bloed zal gaan krijgen. Dat dit Solidarisme niet voor Socialisatie geporteerd is, lieten wij o.a. goed uitkomen door onze verwijzing naar de pauselijke waarschuwing uit 1949, die van Socialisatie rept in verband met overmatige Overheidsbemoeiing, die hij waarnam. Bij zijn streven om het maatschappelijk leven door middel van publiekrechtelijke organen corporatief te ordenen, houdt Rome vanzelfsprekend zijnerzijds vast aan de principiële suprematie van de Kerk met de Paus als Stedehouder van Christus op aarde, die het gehele menselijke leven principieel wil omvatten. Met dit ideaal van vergane eeuwen voor ogen heeft het R.K. Solidarisme van zijn kant ook het bondgenootschap van het Personalistisch Socialisme in de achter ons liggende jaren aanvaard. Elk van beide had verder liggende, eigen doelstellingen. Ongetwijfeld hebben met name de recente verkiezingsuitslagen bij de R.K. Solidaristen het gevoel van onbehagen verhoogd, dat zeker reeds aanwezig moest zijn in de overweging, dat de socialistische partner van zijn kant, gegeven zijn bekende doelstelling, bij de opstelling en uitwerking van de Orderingsplannen deze Ordering moeilijk anders kon waardeeren dan als 't brengen van 'n nieuw gebrek in de samenleving, dat weliswaar andere gebreken ophief of verminderde, doch overigens zelf als nieuw, gebrekkig creatuur, de laatste etappe, die nog scheidt van de volledige socialisatie, te haastiger zou helpen naderbij brengen. In deze impasse zit Rome nu. Hoe zal het evenwel met zijn scheiding van natuur en genade, met zijn opvatting, dat de mens de Goddelijke wereldorde met zijn rede kan ontdekken en kennen en die Goddelijke natuurwet ontdekt hebbende naar zijn eigen volkomenheid hier op aarde moet streven, principieel scherpe grenzen kunnen trekken tussen zichzelf en het huidige humanistische, Personalistische Socialisme? Hoe zal het dit jagen naar volmaaktheid van eigen gelovigen principieel onderkendend kunnen separeren van het humanistisch idealisme? Zal het dit anders kunnen doen dan door het kerkelijk verbod tot litmaatschap, zoals dit nog geldt tot grote ergernis van de mannen van het N.V.V. voor de socialistische vakverenigingen ook uit te breiden tot de partijpolitieke groepering? De Kerk wil toch naar het woord van de pausen ook in sociale en economische aangelegenheden het beslissende woord behouden? En maakt de sociale en economische paragraaf met de zorg voor de defensie tegenwoordig niet het voornaamste uit van het politieke beleid?

Dat de huidige situatie niet van gevaren onthloot is wordt door het R.K. Solidarisme wel ingezien. In een redactioneel artikel in „De Tijd“ van 5 Sept. j.l. onder de titel „Grensvervaging“ wordt dit feit onomwonden erkend in de volgende bewoordingen:

„De symptomen van grensvervaging, die wij hier meenden te moeten signaleren (volgens de schrijver o.a. hieruit blijkende, dat op het onlangs te Scheveningen gehouden N.V.V.-congres een vertegenwoordiger van de K.A.B. de verklaring aflegde, dat het Welvaartsplan van het N.V.V., voor een groot deel door de confessionele vakbeweging kan worden onderschreven, G.), de voorzichtige tactiek namelijk van de socialistischen de katholieken te pogen infiltreren met socialistische ideeën op politiek en sociaal-economisch gebied, houden grote gevaren in voor de K.V.P. en de K.A.B. Zich deze gevaren bijtijds bewust te zijn en deze symptomen, zich uitend onder het masker van vriendelijke woorden en daden, duidelijk te onderkennen, lijkt ons van het hoogste belang. Geschiedt dit thans niet, dan is er inderdaad op politiek en sociaal-economisch terrein een mijlpaal bereikt en wel op de weg naar het socialisme.“

Inderdaad, de sociale revolutie wint zienderogen veld. Ook van het R.K. Solidarisme geldt wat wij enige jaren geleden van het C.N.V. schreven, terwijl

wij onze argumenten gaven, dat het loopt achter het Rode Vaandel. Uit persuitlatingen als de bovenstaande blijkt, dat men zich in dit kamp, hier en daar, — of dit „bijtijds“ is wagen wij ernstig te betwijfelen, daar het proces reeds geruime tijd aan de gang is en ver is gevorderd — de werkelijke situatie enigermate bewust begint te worden, nu de getallen bij de verkiezingen getoond hebben waarop dit alles uitloopt. Op Protestants Christelijk erf ontbreekt het nog veelszins zelf aan dit doorbrekend besef van de ernst van de situatie, hierin bestaande, dat de ideeën van de sociale revolutie, welke laatste op kousevoeten komt aansluipen, bezig zijn steeds dieper door te dringen in eigen gelederen. Doordat men b.v. van A.R. zijde in de achter ons liggende jaren het regeringskasteel niet mede bemande en dus in een bepaalde afzonderingspositie verkeerde, kon de progressie in de sociale ideeën-verwantschap, die ook binnen deze kring aanwezig is, onvoldoende tot haar recht komen. Dit alles kan nu gaan veranderen. De „progressieve“ anti-revolutionairen krijgen thans ook hun kans om hun bijdragen te leveren. Aan het Socialisme kan dit alleen maar welkom zijn. Mits zij de leiding in deze stevig in handen kan houden en daarvoor zorgt zij dan ook, is elke geboden steun welkom. Het weet te wachten. Ondertussen beseft men aan Protestants Christelijke zijde onvoldoende de gevaren die in deze positie besloten liggen. Waar de secularisatie van het leven toeneemt en steeds wijder om zich heen grijpt, daar vervagen de grenzen. Het eigene van het Christelijk gemeenschapsidealisme en van het Christelijk leven verliest steeds meer aan betekenis en gaat uit het levensbeeld verdwijnen. De rode vloed wast, al vertoont hij aan de oppervlakte, dank zij inwerking en medewerking der anderen, nog een „couleur de rose“. Geleidelijk en stelselmatig ondergraven door de infiltratie met socialistische ideeën, staan de dijken op bezwijken.

P. GROEN.

GRONINGER Brieven

Amice frater,

Ik zei, dat de mensen van onze tijd, ook de grote meerderheid der christen-gelovigen, bang zijn voor de kerk; dat is de kerk, die nog getrouw mag zijn aan haar enige en wezenlijke taak: de zuivere gehoorzame verkondiging van het Woord des Heren. En hoe klein is die kerk en hoe spaarsamenlijk gevonden in de wereld van deze dag.

Nu is dit een merkwaardig ding. Want alles in onze tijd spreekt van macht. Men droomt er van des nachts en streeft er naar des daags. Op macht is men belust en dies wil men een groot getal door eenheid allerwege.

De staat wordt machtig, en heeft machtige wapenen. En daar zijn machtige organisaties met machtige leiders. Zie eens, zonder macht begint en bereikt men niets. Wij moeten macht hebben om niet te vrez. Maar het machteloze, dat kunnen wij gerust verwaarlozen.

Maar waarom is men dan zo bang voor de kerk des Heren en haar verkondiging van het Woord Gods, gehoorzaam en getrouw?

Daar is immers geen machtelozer organisatie dan zij?

Zij is verdwijnend klein, heeft geen ander wapen dan het Woord Gods en dat Woord loopt men allerwege zo maar onder de voet en wie doet dan wat? Het communisme — ja dat is een macht om te vrez en laat ons zorgen voor een even groot aantal geweldige wapens. Maar die getrouwe kerk?

Zijn wij er nog, wordt het ons te lastig onder haar vermaan en tucht, een klein briefje met enkele woorden, en wij zijn van haar af, en kunnen voorts in allerlei soort kerk terecht.

Kloppen de ambtsdragers aan onze deur, wij geven niet thuis.

En verder? Niets. Wij zijn vrij en kunnen in de wereld van vandaag overal des te betere plaats bekomen.

Wat zich nog met de naam van kerk bedekt rekent met die mentaliteit. De Roomse kerk aluit vriendschap met humanist en socialist, want die zijn machtig.

Het Ned. Herv. kerkgenootschap heeft machtige synoden en vele raden en geleerde theologen. Zij schikt zich naar de wereld en de buitenkerkelijke wereld moet haar toch redelijk achten.

Voorts is er de oecumenische actie, die alle kerken tot een eenheid maken zal en zij heeft naar de moderne smaak haar wereldconferenties, geleerde rapporteurs en weidse rapporten.

En de grote kerkleiders reizen de wereld rond en hebben, evenals de wereldpolitici en wereldgeleerden aangename en niet al te kostbare vacaties; op kosten van 't gemeen.

Zou de wereld, als de kerk geen kerk meer is, haar nog haten? Zou zij haar niet zoeken? Zij behoeft immers niets los te laten van al haar schoon cultuuroed? Dit alles is te verstaan.

Maar minder gemakkelijk wordt zulks, als wij komen tot wat men dan geliefte te noemen de gereformeerde „gezindte“ of het „calvinisme“.

Daar is nu juist heel in het bijzonder vrees voor de kerk.

Men doet er net andersom als elders het geval is. Men schuift de kerk al maar achteruit, zo zelfs, dat de zichtbare kerk althans voor de zes dagen der week, onzichtbaar, of wil men, onvoelbaar wordt.

Zeker, men eert haar synoden, die al deftiger ge-laat vertonen.

Maar het werk der kerk wordt beperkt tot de Zondag.

Dan weet men nog iets van de belijdenis. Haar belijdenis.

Maar voor de week is er het „Koninkrijk Gods“, en dat is heel wat anders. Men zoekt dit, vooral strevende naar het eigen recht.

En wat het Woord Gods daár, op het brede gebied van het leven, van ons in ons belijden en leven vraagt, dat zullen de christelijke organisaties wel uitmaken. Voor elk „terrein“ een eigen belijden. Voor de arbeid en voor de „cultuur“, dat is de pret en de sport. Wij zetten voor alles, wat ons smaakt, het bijvoeglijk naamwoord Christelijk. Net als ik las van een „Christelijke activiteit“ inzake die cultuur; en het program begon dan met goochelen en eindigde met toneelspel. Ja, zeide de leider: alles wat adem heeft love de Heer.

Alleen op de Zondag, neen, dan gaan wij naar de kerk. Natuurlijk. Als die kerk ons in haar prediking dan maar aangenaam bezig houdt en ons sticht. Voor al die Zondag, die „heiligen“ wij, en is dan het christendom niet helemaal klaar met het leven? Het leven van de dag, waarmee de kerk zich niet bemoeit, en het leven voor de toekomst, het hiernamaals?

De politieke en sociale machthebbers roepen, als het moet, de dienaren des Woords wel in conferentie bijeen en vertellen hun wat zij te doen hebben. Tot steun dan van organisaties en haar werk wel te verstaan. En zij tonen „begrip“ te hebben ook.

Men kan zo met verschillende kerken wel terecht want is er niet de pluriformiteit? En zo vormen wij eenheden, die macht kunnen oefenen, en sterk worden vooral tegen het communisme.

En de leiders der kerken verstaan, wat de wereld aan federalisatie en sociale werkzaamheid nodig heeft. Willen zij wat zggen, laten zij het goed doen. Willen zij zwijgen nog te beter. Men kan het buiten de kerk wel af.

Daar is toch nog wel wat meer dan de kerk. Er is toch ook het „Koninkrijk“?

Maar wat men niet moet hebben is het binden der consciëntie aan de volle eis van het Woord. Daar is men bang voor. Dat zien wij nu rondom ons heen.

En wat mij nu vooral treft is, dat er nog in de nu weer vrijgemaakte kerk des Heren zijn, die dit alles wel niet helemaal mooi vinden, maar toch ook op hun wijze bang zijn voor de kerk en de zuivere verkondiging van het Woord Gods, dat heel ons leven, ook dat van de dag, toch raakt.

Want als zij gaarne vasthouden, wat zij goed gezien behoorden te verlaten, dan vinden zij zulke verkondiging, die de dingen bij hun eigen naam noemt, lastig.

Zij willen dan niet horen van de ware en de valse kerk.

Want zie, overal zijn gelovigen en de gelovige bepaalt dus waar de kerk is. Hoezeer de geschiedenis der kerk ons leert, hoever ook 'n kind des Heren kan afdwalen.

Zij protesteren, als zij horen zeggen, dat de ware kerk des Heren met haar getrouwe Woordverkondiging in het centrum van het leven staat. Waar zij ondanks alle machten der wereld blijft staan tot het laatste der dagen. Want zal de mensheid niet naar het Woord Gods geoordeeld worden?

Het is alles ietwat vreemd, maar het behoort ons niet te verwonderen. Zou de kerk des Heren niet in een tijd, als wij nu beleven, een zware strijd hebben te strijden ook tegen de onwil menigmaal van haar eigen kinderen?

De moeilijkheden, die wij in ons leven kennen, mogen ons daarom niet ter neer slaan. Veeleer behoren wij moedig de strijd voort te zetten en bidden en werken, of het God moge behagen. Zijn kerk in het midden van ons volk te laten leven en strijden. Want Hij zou haar ook uit ons volk kunnen wegnemen.

Dat de synoden der gebonden kerken hieraan niet denken blijkt uit alles. Daar zegt men nu: laten wij het ons niet meer druk maken over die vrijgemaakte kerken. Wat betekenen zij? Heeft U misschien ooit zo'n armzalig gezelschapje gezien?

Zouden wij, om met een harer grote mannen te spreken, daar jaloers op zijn?

Men zegt voorts: die vrijmaking deed ons immers weinig kwaad. Nu ja een barstje, maar wat deert het ons?

Men is sterk en rijk. Zie maar eens naar die grootse Vrije Universiteit, die groeit, naarmate zij minder waarlijk recht heeft christelijke universiteit te heten. Wie kan daar niet terecht?

Zo steekt men de handen uit naar alle kant en vergeet wat men aandurfde. Ja, het bleek nu weer, dat men, schaamtelozer dan ooit, het liegen durft te heten, als er wordt gezegd, dat men van zijn bindingen niets losliet, ook niet de veronderstelde wedergeboorte. Wat zullen wij van dit alles zeggen?

Mogen wij klagen of wanhopen? Voorzeker, neen.

Want da zover met schap kon

Toch kan laat ons ze wij bidden den gelast wereld en

Als iema laat hij da als hij wa wezen,

Met har

Na twee Nederland

Wie lan de ontwik mocratie“ geschiedde geschonden machtstri den hebben deel beheer

En wat

Vanwege een regeri personen

parlem een vraag met de c „parlemen

wat waren er de vee fracties he kabinetsfo

Het Alg over, dat i aanduiden met klem

Op een kabinet wi geplaatst

het depart stek gewi er met na

punt ligt ken, de ar schrijft o

kunnen be partij van kabinetten

aangenaan Schouten Zijlstra st

volgen, w vonden. N

waar te n de laatste makkelijk

Het is van Prof. mische be

maken! M P.v.d.A.-m protestant

„De geleic tijen erns maatregel

Universite van“ (pag „Het Vrije

kabinet, e ten „me t m i s c h

aanvaard, trent wiet noemt dat dergelijke

Wat on of dit kal leven zal

levensvoor constitutie kabinet zi

op het g van het v levensvraa

In verba feitelijk o lementair

waren, hu Handelsbla

Kort demisch mers ove proefsch karakter

ring in c